125 . Marca | Judeţ: Sălaj | Punct: Sfărăuaş II (Autostrada Transilvania, tronson 3 C, km. 3+782 – 3+850) | Anul: 2012

Anul: 2012
Cod RAN: 141955.08
Perioade: Preistorie
Epoci: Epoca bronzului
Tipuri sit: descoperire izolată
Categorii sit: Domestic
Autori: Dan Băcueţ-Crişan, Ioan Bejinariu, Vasile Daniel Culic
Instituții: Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă, Zalău, Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă, Zalău, Muzeul Judeţean de Istorie şi Artă, Zalău

Raport

Localitatea Marca este amplasată pe valea Barcăului, la limita vestică a judeţului Sălaj, într-o zonă cu un relief variat, de la cel de luncă, până la cel înalt, cu aspect montan. Situl arheologic din punctul „Sfărăuaş 2" se află la nord-est de localitate, către satul Ip, aproximativ în zona de luncă a râului Barcău. Situl a fost descoperit cu ocazia diagnosticului de teren efectuat spre sfârşitul anului 2008 pe acest sector al tronsonului 3C a Autostrăzii Transilvania. În acest context, pe sectorul menţionat, aproximativ între km. 3+782 – 3+850 au fost descoperite cu ocazia sondajelor, indicii ale existenţei unui sit arheologic (ceramică, fragmente de lipitură de pereţi, etc.). Suprafaţa care a făcut obiectul investigaţiei cu caracter preventiv din anul 2012 se află în zona de contact a unei terase întinse, cu expunere sudică, cu zona mai joasă, de luncă a râului Barcău.

Cercetarea arheologică a avut un caracter preventiv, în cadrul proiectului naţional Autostrada "Transilvania". Aşezarea se află pe o terasă cu expunere sudică, pe malul drept al Barcăului, la cca. 0,5 km de cursul actual al râului. Traseul proiectat al autostrăzii a intersectat doar limita sudică a aşezării, partea cea mai joasă. În suprafaţa cercetată, stratul de cultură a fost surprins doar spre limita sa nordică. Acesta are o grosime maximă de 0,45-0,55 m şi un aspect cenuşiu-lutos. Stratigrafic, acest nivel suprapune un nivel negru-lutos, steril şi este suprapus de un strat gri-nisipos de provenienţă aluvionară, respectiv de un alt strat galben-sfărâmicios, a cărui parte superioară a fost arată. În martorul lăsat perpendicular pe axul autostrăzii, aproximativ între m. 43 şi 45 am putut urmări stratul de cultură, doar pe o lungime de aproximativ 6 m de la latura nordică a suprafeţei spre ax, după care dispare.

În total, în zona cercetată a sitului de la Marca, punctul "Sfărăuaş 2" au fost descoperite 10 complexe arheologice. Pe baza datelor stratigrafice şi a inventarului arheologic al acestor complexe, am putut preciza că acest sector al sitului a fost locuit pe parcursul unei perioade a Bronzului Târziu. Cele 10 complexe s-au grupat spre limita nord-vestică a zonei excavate, majoritatea la cel mult 6-7 m sud de profilul nordic şi doar 4 dintre ele între 8 şi 19 m sud de acesta. Mai departe, spre sud de această grupare nu au mai fost surprinse alte complexe. Materiale ceramice sau chirpici au apărut sporadic şi în jumătatea sudică a zonei investigate, însă preponderent într-un strat cu nisip aluvionar, ceea ce sugerează că este vorba despre artefacte ajunse datorită efectelor inundaţiilor. Inventarul arheologic al celor zece complexe descoperite nu este foarte bogat şi constă exclusiv din fragmente ceramice. Complexul cu cel mai "bogat" inventar s-a dovedit a fi Cpx. nr. 4. Iniţial s-a conturat ca o grupare de resturi ceramice apărute la o adâncime de 0, 92 m de la actualul nivel de călcare. Sub această grupare a apărut conturul gropii, cu un aspect oval. În inventarul gropii au apărut fragmente de la un castron de mari dimensiuni, cu marginea modelată cu lobi proeminenţi, ascuţiţi, precum şi fragmente ce provin de la un vas de mari dimensiuni, cu colorit caracteristic, negru la exterior, maroniu-cărămiziu la interior. Alte câteva fragmente provin de la un vas decorat cu caneluri oblice late, delimitate de margini reliefate. În afara inventarului ceramic menţionăm câteva oase aflate însă într-o stare de conservare precară. Majoritatea ceramicii descoperite în complexele cercetate, mai ales anumite forme (castronul cu buza modelată cu lobi proeminenţi, arcuiţi, fragmentele decorate cu caneluri late, delimitate de nervuri

Generat la: 06.08.2025 16:04

reliefate, etc.) sugerează o fază timpurie, de formare a culturii Gáva. Dar există şi fragmente, care prin decor, fac trimitere spre o fază pre-Gáva, de perioadă Cehăluţ-Hajdúbagos. Nu excludem însă posibilitatea ca aşezarea să fi continuat şi pe parcursul fazei „clasice" Gáva, fapt indicat de puţine fragmente descoperite în stratul de cultură.

Înclinăm să punem în legătură cu locuirea din acest punct alte două complexe, atribuite deasemenea perioadei Bronzului Târziu, apărute la limita estică a sitului medieval timpuriu de la "Sfărăuaş 1", la circa 200 m vest de gruparea de gropi din situl nostru. Este vorba în ambele cazuri despre depuneri de vase. Materiale ceramice, în mare parte analoage celor din situl de la Marca "Sfărăuaş 2" au fost descoperite în apropiere, tot pe valea Barcăului, în staţiunea de la Zăuan, punctul "Banffytag".

Informații suplimentare online

Raportul 5048 din cronica.cimec.ro
Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro